

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
N U T A R I M A S

**DĖL LIETUVOS VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ SISTEMOS TOBULINIMO IR PLĖTROS
2009–2013 METŲ STRATEGIJOS PATVIRTINIMO**

2009 m. spalio 14 d. Nr. 1332
Vilnius

Įgyvendindama Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo 2008–2010 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. spalio 1 d. nutarimu Nr. 1047 (Žin., 2008, Nr. [124-4718](#)), II dalies „Mikroekonominės politikos įgyvendinimas“ 5 uždavinį – stiprinti konkurencinį pramoninį potencialą, pasinaudojant ES vidaus rinka ir globalizacijos procesu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 metų programos įgyvendinimo priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 189 (Žin., 2009, Nr. [33-1268](#)), 2 lentelės 60 punktą ir 3 lentelės 116 punktą, taip pat Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. sausio 17 d. nutarimu Nr. IX-711 (Žin., 2002, Nr. [10-355](#); 2009, Nr. [60-2346](#)), priedo „Nacionalinės kovos su korupcija programos įgyvendinimo 2009–2010 metų priemonių planas“ 3 uždavinį – tobulinti (supaprastinti) administracinių ir viešųjų paslaugų teikimo ir administravimo procedūras didinant jų skaidrumą ir efektyvumą, mažinti administracinę naštą verslui ir fiziniams asmenims, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti pridedamą Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo ir plėtros 2009–2013 metų strategiją (toliau – Strategija).
2. Nustatyti, kad Strategijos įgyvendinimas finansuojamas iš institucijoms, atsakingoms už Strategijos vykdymą, Lietuvos Respublikos valstybės biudžete numatytų asignavimų ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka gautų lėšų.
3. Pavesti Ūkio ministerijai koordinuoti Strategijos įgyvendinimą ir vykdyti stebėseną.
4. Rekomenduoti savivaldybėms ir Lietuvos aukštosioms mokykloms pagal kompetenciją dalyvauti vykdant Strategijos įgyvendinimo priemones.

MINISTRAS PIRMININKAS

ANDRIUS KUBILIUS

ŪKIO MINISTRAS

DAINIUS KREIVYS

LIETUVOS VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ SISTEMOS TOBULINIMO IR PLĖTROS 2009–2013 METŲ STRATEGIJA

I. STRATEGIJOS SANTRAUKA

1. Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo ir plėtros 2009–2013 metų strategijos (toliau – ši strategija) santrauka pateikta lentelėje.

<p>1. Šios strategijos tikslas – pasiekti, kad Lietuvos viešųjų pirkimų sistema funkcionuotų skaidriai ir efektyviai, leistų perkančiosioms organizacijoms mažiausiomis sąnaudomis įsigyti labiausiai jų poreikius atitinkančias prekes, paslaugas ar darbus (angl. „<i>best value for money</i>“), taip pat užtikrintų:</p> <ul style="list-style-type: none">konkurenciją viešuosiuose pirkimuose;galimybes viešuosius pirkimus vykdyti elektroninėmis priemonėmis;palankios aplinkos viešųjų pirkimų dalyviams konstruktyviai bendradarbiauti sukūrimą;viešųjų pirkimų politikos, suderintos su kitomis Europos Sąjungos (toliau – ES) politikos kryptimis (darnaus vystymosi, inovacijų, smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros ir kitomis), įgyvendinimą;konkurencingos ir inovacijomis pagrįstos ekonomikos kūrimo skatinimą.
<p>2. Šios strategijos tikslams pasiekti nustatytų uždavinių vertinimo kriterijai (rezultato kriterijai)</p>
<p>1 uždavinys – didinti viešųjų pirkimų informacijos sklaidą.</p>
<p>Rezultato kriterijus – kiek procentų padaugėjo skelbiamų pirkimų iš visų viešųjų pirkimų. Dabartinė reikšmė (2009 m. sausio 1 d.) – 62,51 procento, siektina reikšmė – (2013 metai) – 80 procentų.</p>
<p>2 uždavinys – intensyvuoti elektroninių viešųjų pirkimų plėtrą.</p>
<p>Rezultato kriterijus – kiek procentų visos viešųjų pirkimų vertės sudaro elektroninių viešųjų pirkimų vertė. Dabartinė reikšmė (2009 m. balandžio 1 d.) – 0,03 procento, siektina reikšmė (2013 metai) – 70 procentų.</p>
<p>3 uždavinys – plėsti centralizuotus viešuosius pirkimus ir didinti jų efektyvumą.</p>
<p>Rezultato kriterijai:</p> <ol style="list-style-type: none">Kiek procentų padidėjo centralizuotų viešųjų pirkimų vertė iš visų viešųjų pirkimų vertės. Dabartinė reikšmė (2009 m. sausio 1 d.) – 5,8 procento, siektina reikšmė (2013 metai) – 30 procentų.Kiek padidėjo centrinių perkančiųjų organizacijų sutaupytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų lėšų vertė. Dabartinė reikšmė (2009 m. sausio 1 d.) – 5,1 mln. litų (per viešąją įstaigą Centrinę projektų valdymo agentūrą, atliekančią centrinės perkančiosios organizacijos funkcijas, įvykdytų centralizuotų viešųjų pirkimų duomenys), siektina reikšmė (2013 metai) – 20 mln. litų.
<p>4 uždavinys – sudaryti teises sąlygas tobulinti ir plėtoti Lietuvos viešųjų pirkimų sistemą.</p>
<p>Rezultato kriterijus – ar efektyvesnis tapo viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimas. Dabartinė reikšmė (2009 m. sausio 1 d.) – pirmosios instancijos teismuose – 120 dienų, aukštesniosios instancijos teismuose – 83 dienos, siektina reikšmė (2013 metai) – 45 dienos (vidutinis laikas, per kurį viešųjų pirkimų ginčas išnagrinėjamas atskirai pirmosios ir aukštesniosios instancijos teismuose).</p>
<p>5 uždavinys – mažinti administracinę naštą viešuosiuose pirkimuose.</p>

<p>Rezultato kriterijus – kiek padaugėjo oficialiuose patvirtintų tiekėjų sąrašuose įrašytų tiekėjų. Dabartinė reikšmė (2009 m. birželio 1 d.) – 253, siektina reikšmė (2013 metai) – 1000.</p>
<p>6 uždavinys – kelti viešųjų pirkimų dalyvių kvalifikaciją.</p>
<p>Rezultato kriterijai:</p> <p>1. Kiek procentų pagerėjo viešųjų pirkimų dalyvių žinių lygis, vertinamas pagal Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (nuo 2010 m. sausio 1 d. – Viešųjų pirkimų tarnyba) (toliau – Viešųjų pirkimų tarnyba) rengiamus testus žinioms patikrinti. Dabartinė reikšmė (2009 m. birželio 1 d.) – 65 procentai, siektina reikšmė (2013 metai) – 75 procentai.</p> <p>2. Kiek padaugėjo teisėjų, dalyvavusių jiems organizuotuose viešųjų pirkimų mokymo renginiuose. Dabartinė reikšmė (2009 m. birželio 1 d.) – 42 teisėjai, siektina reikšmė (2013 metai) – kasmet (nuo 2010 metų) po 60 teisėjų.</p>
<p>7 uždavinys – skatinti smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose.</p>
<p>Rezultato kriterijus – kiek procentų padaugėjo smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų, dalyvavusių viešuosiuose pirkimuose. Dabartinė reikšmė (2009 m. sausio 1 d.) – 76,1 procento, siektina reikšmė (2013 metai) – 80 procentų.</p>
<p>8 uždavinys – spartinti darniųjų viešųjų pirkimų plėtrą.</p>
<p>Rezultato kriterijus – kiek procentų visų viešųjų pirkimų sudaro darnieji viešieji pirkimai: žalieji viešieji pirkimai, viešieji pirkimai, kuriems taikomi energijos efektyvumo reikalavimai, viešieji pirkimai, kuriems taikomi socialinės apsaugos reikalavimai, ir viešieji pirkimai iš socialinių ir kitų įmonių, nurodytų Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (Žin., 1996, Nr. 84-2000; 2006, Nr. 4-102) (toliau – Viešųjų pirkimų įstatymas) 91 straipsnyje. Dabartinė reikšmė (2009 m. rugsėjo 1 d.): žalieji viešieji pirkimai – 8,3 procento, viešieji pirkimai, kuriems taikomi energijos efektyvumo reikalavimai, – 2,75 procento, viešieji pirkimai, kuriems taikomi socialinės apsaugos reikalavimai, ir viešieji pirkimai iš socialinių ir kitų įmonių, nurodytų Viešųjų pirkimų įstatymo 91 straipsnyje, – 0,22 procento, siektina reikšmė (2013 metai): žalieji viešieji pirkimai – 25 procentai, viešieji pirkimai, kuriems taikomi energijos efektyvumo reikalavimai, – 10 procentų, viešieji pirkimai, kuriems taikomi socialinės apsaugos reikalavimai, ir viešieji pirkimai iš socialinių ir kitų įmonių, nurodytų Viešųjų pirkimų įstatymo 91 straipsnyje, – 5 procentai.</p>
<p>9 uždavinys – skatinti inovacijas vykdant viešuosius pirkimus.</p>
<p>Rezultato kriterijus – kiek procentų visų viešųjų pirkimų sudaro inovatyvūs viešieji pirkimai. Dabartinė reikšmė (2009 m. sausio 1 d.) – nėra duomenų, siektina reikšmė (2013 metai) – 5 procentai.</p>
<p>10 uždavinys – mažinti korupciją vykdant viešuosius pirkimus.</p>
<p>Rezultato kriterijus – kiek procentų padaugėjo Lietuvoje atliekamų viešųjų pirkimų procedūrų palankių (teigiamų) vertinimų. Dabartinė reikšmė (2009 m. sausio 1 d.) – 25 procentai, siektina reikšmė (2013 metai) – 50 procentų.</p>
<p>11 uždavinys – nuolat atlikti Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos monitoringą (stebėseną) ir analizę.</p>
<p>Rezultato kriterijus – kiek atlikta tyrimų, susijusių su Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimu ir plėtra. Dabartinė reikšmė (2009 m. sausio 1 d.) – 0, siektina reikšmė (2013 metai) – kasmet (nuo 2010 metų) po 2 tyrimus.</p>
<p>12 uždavinys – stiprinti prevencinę (<i>ex ante</i>) viešųjų pirkimų kontrolę.</p>
<p>Rezultato kriterijus – kiek padidėjo santykinis dydis, apskaičiuotas atsižvelgiant į Viešųjų pirkimų tarnybos visų atliktų viešųjų pirkimų vertinimų skaičių ir vertinimų, atliktų iki sutarties sudarymo, skaičių. Dabartinė reikšmė (2009 m. liepos 1 d.) – 59 procentai (2009 metų I–II ketvirčiais atlikti 252 vertinimai, 150 vertinimų – iki sutarties sudarymo), siektina reikšmė (2013 metai) – 70 procentų.</p>

II. BENDROSIOS NUOSTATOS

2. Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimas ir plėtra apima viešųjų pirkimų skaidrumo, konkurencijos ir efektyvumo didinimą, palankios aplinkos viešųjų pirkimų dalyviams konstruktyviai bendradarbiauti sudarymą, naujų ekonominių, socialinių, aplinkosaugos reikalavimų taikymą, administracinės naštos mažinimą, smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų dalyvavimo viešuosiuose pirkimuose ir inovacijų skatinimą, kitų su viešaisiais pirkimais susijusių naujų ES teisės aktuose ir kituose dokumentuose įtvirtintų nuostatų įgyvendinimą Lietuvos viešųjų pirkimų dalyvių veikloje.

Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimas ir plėtra turi padėti siekti vieno iš prioritetinių valstybės ilgalaikės raidos tikslų – kurti dinamišką, konkurencingą, pagrįstą žiniomis ekonomiką. Valstybė turi siekti, kad ekonomikos pagrindas būtų intelektualios produkcijos gamyba ir paslaugų teikimas, veikla, kuri nešėtų pajamas, būtų visavertė, kurios dalyviai gebėtų bendradarbiauti ir konkuruoti pasaulinėje rinkoje. Šio tikslo gali padėti siekti ir Lietuvos perkančiosios organizacijos, atitinkamai vykdydamos viešųjų pirkimų procedūras ir nustatydamos reikalavimus perkamiems objektams. Taip verslas bus skatinamas gaminti konkurencingas ir inovacijoms imlias prekes, teikti paslaugas ir atlikti darbus (toliau – produktas). Taigi siekiama, kad Lietuvos viešųjų pirkimų sistema funkcionuotų taip, kad sudarytų sąlygas ilgainiui rasti konkurencingai ir inovacijomis pagrįstai ekonomikai.

Viešųjų pirkimų efektyvumas užtikrinamas, kai perkančiosios organizacijos mažiausiomis sąnaudomis įsigyja labiausiai jų poreikius atitinkančius produktus ir drauge geba naudotis šiuolaikiškiausiais pirkimo būdais (elektroniniai, centralizuoti pirkimai), leidžiančiais mažinti pirkimo sąnaudas ir pagreitinti pirkimo procedūras, taip pat kai perkančiosioms organizacijoms sudarytos galimybės gauti išsamią informaciją apie rinkoje esančius produktus, jų savybes, kainas, tiekėjus.

Viešųjų pirkimų skaidrumą užtikrina informacijos apie viešuosius pirkimus prieinamumas (informacija turi būti aiški, visiems suprantama ir skelbiama viename šaltinyje). Viešai vykdomos procedūros yra tada, kai visą viešojo pirkimo procesą (skelbimai, techninės specifikacijos, priimti sprendimai) gali stebėti suinteresuoti tiekėjai. Taip užkertamas kelias korupcijos atsiradimui.

Konkurencija viešuosiuose pirkimuose užtikrinama tada, kai visiems tiekėjams sudaromos vienodos ir nediskriminuojančios sąlygos juose dalyvauti ir atlikti pirkimo procedūras, pašalinamos visos sąlygos tarpusavyje susitarti tiekėjams, tiekėjų ir perkančiųjų organizacijų atstovams.

Palankią aplinką viešųjų pirkimų dalyviams konstruktyviai bendradarbiauti lemia sudarytos techninės sąlygos, darančios informaciją prieinamą, viešųjų pirkimų dalyvių sąmoningumas, skatinantis dalytis gerąja patirtimi, aiški ir veiksminga viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimo tvarka, nuolat tobulinama šios srities teisinė aplinka.

Viešųjų pirkimų politikai, suderintai su kitomis ES politikos kryptimis (administracinės naštos mažinimo, darnaus vystymosi, inovacijų, smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros ir kitomis), įgyvendinti reikia:

kuo labiau mažinti tiekėjų sąnaudas ir laiką, sugaištą pasiūlymams teikti;

vykdant viešuosius pirkimus, tausoti aplinką, pasiekti, kad ne mažiau kaip 25 procentai visų viešųjų pirkimų vyktų taikant aplinkosaugos kriterijus;

per viešuosius pirkimus taupyti energijos išteklius, pasiekti, kad energijos efektyvumo kriterijai būtų taikomi Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) 2008 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1023 „Dėl Prekių, kurioms viešųjų pirkimų metu taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, ir šių prekių energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. [121-4600](#)) (toliau – Vyriausybės nutarimas dėl energijos vartojimo efektyvumo) nustatytoms prekėms;

sukurti mechanizmą, užtikrinantį perkančiosioms organizacijoms galimybes vykdyti socialiai atsakingus viešuosius pirkimus (įgyvendinti socialiai atsakingo verslo politiką per viešuosius pirkimus, vykdyti pirkimus iš socialinių įmonių);

sudaryti smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams geresnes sąlygas dalyvauti viešuosiuose pirkimuose;

sukurti mechanizmą, užtikrinantį perkančiosioms organizacijoms galimybes pirkti inovatyvius produktus.

3. Šioje strategijoje pateikta Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos būklės, stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė, šios strategijos strateginis tikslas ir kiti tikslai, uždaviniai, siejami rezultatai (vertinimo kriterijai), įgyvendinimas ir atskaitomybė.

4. Ši strategija įgyvendinama 2009–2013 metais.

5. Šią strategiją parengti numatyta Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo 2008–2010 metų programoje, patvirtintoje Vyriausybės 2008 m. spalio 1 d. nutarimu Nr. 1047 (Žin., 2008, Nr. [124-4718](#)), Vyriausybės 2008–2012 metų programos įgyvendinimo priemonėse, patvirtintose Vyriausybės 2009 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 189 (Žin., 2009, Nr. [33-1268](#)), ir Lietuvos Respublikos nacionalinėje kovos su korupcija programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. sausio 17 d. nutarimu Nr. IX-711 (Žin., 2002, Nr. [10-355](#); 2009, Nr. [60-2346](#)).

6. Šioje strategijoje vartojamos sąvokos:

Darnieji viešieji pirkimai – viešieji pirkimai, kuriems taikomi reikalavimai, susiję su aplinkosauga, ekonominiu ir socialiniu vystymusi.

Elektroniniai viešieji pirkimai – viešieji pirkimai, vykdomi elektroninėmis priemonėmis, naudojant Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą ar kitas sistemas.

Ikiprekybiniai viešieji pirkimai – mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (toliau – MTEP) paslaugų įsigijimas, kuris skatina teikti į rinką inovatyvias prekes ar paslaugas, kurių pirkimui taikomas Viešųjų pirkimų įstatymas. Ikiprekybiniais viešaisiais pirkimais nelaikomas MTEP paslaugų, iš kurių gauta nauda naudojama tik perkančiosios organizacijos poreikiams tenkinti ir už kurias viską sumoka perkančioji organizacija, taip pat kurios laikomos valstybės pagalba, įsigijimas.

Inovatyvūs viešieji pirkimai – viešieji pirkimai, kai perkančioji organizacija, pirkdama produktus, į viešojo pirkimo sąlygas įtraukia kriterijus, skatinančius tiekėjus kurti ir pasiūlyti inovatyvių produktų.

Lietuvos viešųjų pirkimų sistema – viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų visuma, taip pat Lietuvos viešųjų pirkimų dalyvių ir viešųjų pirkimų politiką formuojančių, įgyvendinančių ir kontroliuojančių institucijų, įstaigų ir įmonių struktūra.

Kitos šioje strategijoje vartojamos sąvokos paaiškintos Viešųjų pirkimų įstatyme ir kituose teisės aktuose.

III. LIETUVOS VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ SISTEMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

Viešųjų pirkimų reglamentavimas

7. Pirmasis Viešųjų pirkimų įstatymas parengtas ir priimtas 1996 metais pagal Jungtinių Tautų modelinį prekių, paslaugų ir darbų viešųjų pirkimų įstatymą (UNCITRAL). Lietuvai pradėjus derybas dėl stojimo į ES, 1999 metais ir 2002 metais parengtos ir priimtose Viešųjų pirkimų įstatymo pataisos, atitinkančios Lietuvos stojimo į ES sutarties nuostatas ir suderintos su didžiuma tuo metu galiojusių viešųjų pirkimų direktyvų reikalavimų. Dabar galiojantis Viešųjų pirkimų įstatymas suderintas su ES viešųjų pirkimų teisės aktais (2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 6 skyrius, 7 tomas, p. 132) (toliau – Direktyva 2004/18/EB) ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų

sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 6 skyrius, 7 tomas, p. 19) (toliau – Direktyva 2004/17/EB). Viešųjų pirkimų įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus priima Vyriausybė, Ūkio ministerija, Viešųjų pirkimų tarnyba, kitos įgaliotos ministerijos.

Atsižvelgdama į viešųjų pirkimų dalyvių poreikius ir siekdama tobulinti viešųjų pirkimų procesus, Europos Bendrijų Komisija (toliau – EK) nuolat rengia naujus ES viešųjų pirkimų teisės aktus ir kitus dokumentus. Taigi viešųjų pirkimų teisinis reglamentavimas tiek nacionaliniu, tiek ES lygmenimis nuolat tobulinamas. Lietuva iki 2009 m. gruodžio 20 d. į nacionalinę teisę turi perkelti 2007 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/66/EB, iš dalies keičiančios Tarybos direktyvas 89/665/EEB ir 92/13/EEB dėl viešųjų sutarčių suteikimo peržiūros procedūrų veiksmingumo didinimo (OL 2007 L 335, p. 31) (toliau – Peržiūros direktyva), nuostatas.

Viešųjų pirkimų svarba

8. Viešieji pirkimai vis svarbesni socialinei ir ekonominei Lietuvos ir visos ES raidai. Viešųjų pirkimų mastas tiek nacionaliniu, tiek ES lygmenimis kasmet auga. Lietuvoje 2006 metais atliktų viešųjų pirkimų vertė – iš viso apie 10,9 mlrd. litų, 2007 metais – apie 13,3 mlrd. litų, o 2008 metais – apie 13,5 mlrd. litų, arba daugiau kaip 12 procentų Lietuvos bendrojo vidaus produkto (viešųjų pirkimų vertė ES mastu – 16 procentų ES bendrojo vidaus produkto). Taigi akivaizdu, kad viešieji pirkimai yra ir bus viso šalies ūkio variklis, o valstybės uždavins – užtikrinti Lietuvoje atliekamų viešųjų pirkimų skaidrumą, palankias Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo ir plėtros galimybes.

Viešųjų pirkimų informacijos sklaida ir korupcija viešuosiuose pirkimuose

9. Viešųjų pirkimų tarnybos ir Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos iniciatyva 2008 metų spalio mėnesį atliktas sociologinis tyrimas „Viešųjų pirkimų skaidrumas“. Siekta nustatyti, kaip Lietuvos verslo įmonių vadovai, jų įgalioti asmenys vertina viešųjų pirkimų būklę, atskleisti problemų priežastis ir nustatyti viešųjų pirkimų proceso etapus, kuriuose korupcijos apraiškų tikimybė didžiausia, taip pat gauti pasiūlymų dėl galimų viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo būdų. Tyrimo rezultatai palyginti su „Transparency International“ Lietuvos skyriaus 2005 metais atlikto sociologinio tyrimo rezultatais ir nustatyta, kaip verslo atstovai vertina viešųjų pirkimų organizavimą. Nepalankiai viešųjų pirkimų organizavimą 2008 metais įvertino 32 procentai respondentų (2005 metais – 35 procentai); neutraliai – 42 procentai (2005 metais – 39 procentai); palankiai – 25 procentai (2005 metais – 25 procentai). Tyrimas parodė, su kuriomis opiausiomis problemomis susiduria verslininkai, dalyvaujantys viešuosiuose pirkimuose: pernelyg ilgas dokumentų rengimas ir dokumentacijos gausa, korupcija, informacijos ir skaidrumo stoka. Verslininkai nurodė, kad pagrindinės viešųjų pirkimų gerinimo priemonės yra įstatymų ir kitų teisės aktų tobulinimas, skaidrumo didinimas (visuomenei atviro viešųjų pirkimų laimėtojų sąrašo sudarymas, platesnės informacijos apie viešųjų pirkimų organizatorius ir laimėtojus skelbimas), elektroninių pirkimų organizavimas.

Siekiant didinti viešųjų pirkimų skaidrumą ir mažinti korupcijos apraiškų viešuosiuose pirkimuose, 2009 m. liepos 22 d. priimtas Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 2, 4, 7, 8, 10, 11, 16, 18, 19, 22, 23, 24, 27, 28, 30, 33, 39, 40, 43, 45, 49, 57, 62, 74, 85, 86, 89, 92 straipsnių pakeitimo ir papildymo, įstatymo papildymo 15¹ straipsniu įstatymas (Žin., 2009, Nr. [93-3986](#)), kuris, be kita ko, visas perkančiąsias organizacijas įpareigoja viešai skelbti jame nustatytą papildomą informaciją apie einamaisiais finansiniais metais planuojamus atlikti viešuosius pirkimus ir jų vykdymo eigą, pirkimo dokumentus, kuriuos įmanoma pateikti elektroninėmis priemonėmis, įskaitant technines specifikacijas, dokumentų

paaškinimus (patikslinimus), atsakymus į klausimus, informaciją apie vykdomus ir įvykdytus viešuosius pirkimus.

Elektroniniai viešieji pirkimai

10. Viešųjų pirkimų tarnyba kartu su Informacinės visuomenės plėtros komitetu prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės vykdė Elektroninės valdžios koncepcijos įgyvendinimo priemonių planą, patvirtinto Vyriausybės 2003 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. 1468 (Žin., 2003, Nr. [112-5022](#); 2006, Nr. [36-1284](#)), 2.4.1 punkte nurodytą priemonę – palaipsniui perkelti viešuosius pirkimus į elektroninę terpę. Viešųjų pirkimų tarnyba 2005–2008 metais vykdė Viešųjų pirkimų informacinės sistemos plėtros projektą. Siekta sumažinti tiekėjų dalyvavimo viešuosiuose pirkimuose sąnaudas, pagreitinti viešųjų pirkimų procesus, sudaryti galimybę perkančiosioms organizacijoms naudoti įvairesnius pirkimų būdus, geriau naudoti perkančiųjų organizacijų žmogiškuosius išteklius, pagerinti viešųjų pirkimų apskaitą ir kontrolės galimybes, padidinti viešųjų pirkimų skaidrumą, paskatinti smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų atstovus dalyvauti viešuosiuose pirkimuose. Projektas baigtas vykdyti 2008 metais, ir šiuo metu perkančiosioms organizacijoms sudaryta galimybė visą viešojo pirkimo procesą vykdyti šios sistemos priemonėmis, t. y. vykdyti elektroninius viešuosius pirkimus.

Siekiant didinti viešųjų pirkimų procedūrų veiksmingumą ir skaidrumą, racionaliau naudoti viešiesiems pirkimams skirtas lėšas, didinti konkurenciją ir mažinti korupcijos apraiškų viešuosiuose pirkimuose, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 2, 4, 7, 8, 10, 11, 16, 18, 19, 22, 23, 24, 27, 28, 30, 33, 39, 40, 43, 45, 49, 57, 62, 74, 85, 86, 89, 92 straipsnių pakeitimo ir papildymo, įstatymo papildymo 15¹ straipsniu įstatymo visos perkančiosios organizacijos įpareigotos vykdyti elektroninius viešuosius pirkimus naudojantis Viešųjų pirkimų informacine sistema ir užtikrinti, kad tokie pirkimai kasmet sudarytų ne mažiau kaip 50 procentų visų pirkimų vertės.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programoje, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2008 m. gruodžio 9 d. nutarimu Nr. XI-52 (Žin., 2008, Nr. [146-5870](#)), numatyta viešiesiems pirkimams plačiau taikyti elektronines priemones, o galutinę pasiūlymo kainą nustatyti pagal spartų aukcionų metodą.

Viešųjų pirkimų tarnybos duomenimis, 2009 metų I ketvirtį įvykdyti 2 elektroniniai viešieji pirkimai, kurių vertė – 266 tūkst. litų, tai yra 0,03 procento visų 2009 metų I ketvirtį įvykdytų viešųjų pirkimų vertės (878 mln. litų).

Centralizuoti viešieji pirkimai

11. Viešųjų pirkimų įstatymo 15 straipsnis (kaip ir Direktyvos 2004/18/EB ir Direktyvos 2004/17/EB nuostatos) numato galimybę vykdyti centralizuotus pirkimus, t. y. perkančioji organizacija gali pirkti produktų iš centrinės perkančiosios organizacijos arba per ją; sprendimą dėl centrinių perkančiųjų organizacijų steigimo, jų teisinės formos ar teisės atlikti centrinės perkančiosios organizacijos funkcijas perkančiajai organizacijai suteikimo priima Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos ir savivaldybės taryba.

Vyriausybės 2007 m. sausio 19 d. nutarimu Nr. 50 „Dėl centralizuotų viešųjų pirkimų vykdymo“ (Žin., 2007, Nr. [9-357](#)) ministerijos įgaliotos priimti sprendimus dėl teisės atlikti centrinės perkančiosios organizacijos funkcijas suteikimo jų reguliavimo sričiai priklausančioms perkančiosioms organizacijoms (įskaitant pačias ministerijas), o viešajai įstaigai Centrinei projektų valdymo agentūrai (toliau – Centrinė projektų valdymo agentūra) suteiktos teisės atlikti centrinės perkančiosios organizacijos funkcijas, įgyvendinant bandomąjį viešųjų pirkimų vykdymo per centrinę perkančiąją organizaciją projektą, taip pat nustatyta, kad perkančiosios organizacijos gali savo nuožiūra pasirinkti – vykdyti produktų pirkimus pačios arba įsigyti produktų iš centrinių perkančiųjų organizacijų arba per jas.

Atsižvelgiant į sėkmingus bandomojo viešųjų pirkimų vykdymo per centrinę perkančiąją organizaciją – Centrinę projektų valdymo agentūrą – projekto rezultatus ir siekiant toliau centralizuoti Lietuvos viešuosius pirkimus, Vyriausybės 2008 m. rugsėjo 3 d. nutarimu Nr. 853 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 19 d. nutarimo Nr. 50 „Dėl centralizuotų viešųjų pirkimų vykdymo“ pakeitimo“ (Žin., 2008, Nr. [104-3996](#)) Centrinei projektų valdymo agentūrai suteikta teisė atlikti centrinės perkančiosios organizacijos funkcijas. Centrinės projektų valdymo agentūros 2008 metais vykdytų centralizuotų viešųjų pirkimų vertė – 121,8 mln. litų, arba 1,3 procento visų Lietuvos viešųjų pirkimų vertės (9 541,9 mln. litų), išskyrus klasikinio sektoriaus perkančiųjų organizacijų pirkimus, atliktus taikant įprastą komercinę praktiką, ir mažos vertės pirkimus, taip pat Viešųjų pirkimų įstatymo 70 straipsnio 1 dalyje nurodytų perkančiųjų įmonių, veikiančių vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srityje, supaprastintus pirkimus.

Taigi, Lietuvoje sudarytos sąlygos taikyti kelis viešųjų pirkimų centralizavimo modelius: nacionalinį, regioninį ir žinybinį. Nors šiuo metu galiojantys teisės aktai sudaro galimybes viešuosius pirkimus centralizuoti ir regioniniu mastu, t. y. kooperuotis kelioms savivaldybėms, tačiau savivaldybės kol kas to nesiėmė. Ūkio ministerijos žiniomis, savivaldybės centralizuotai perka tik savivaldybei pavaldžioms perkančiosioms organizacijoms reikalingus produktus. Be Centrinės projektų valdymo agentūros vykdyto bandomojo projekto, šiuo metu Lietuvoje viešieji pirkimai daugiausia centralizuojami žinybiniu mastu krašto apsaugos ir vidaus reikalų sistemose. Ūkio ministerijos užsakymu 2007 metais parengtos Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo plėtros studijos rengėjai rekomendavo apsvarstyti viešųjų pirkimų sveikatos apsaugos, švietimo ir mokslo srityse centralizavimo tikslumą.

Viešųjų pirkimų tarnybos duomenimis, 2008 metais centralizuotų viešųjų pirkimų vertė – 553,5 mln. litų, arba 5,8 procento visų Lietuvos viešųjų pirkimų, apie kuriuos duomenys teikiami, vertės (9 541,9 mln. litų). Analizuojant centralizuotus viešuosius pirkimus pagal pirkimo objekto rūšis (prekės, paslaugos, darbai), nustatyta, kad daugiausia įsigyta prekių, kurių vertė – 394,4 mln. litų, arba 71,3 procento visų centralizuotų viešųjų pirkimų vertės (553,5 mln. litų).

Viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimas

12. Ginčų dėl perkančiosios organizacijos veiksmų ar priimtų sprendimų nagrinėjimo tvarka nustatyta Viešųjų pirkimų įstatymo V skyriuje. Įstatymas numato pretenzijos pateikimą kaip privalomą ikiteisminę viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimo stadiją. Tiekėjas gali pateikti pretenziją perkančiajai organizacijai per 5 dienas nuo tos dienos, kurią tiekėjas sužinojo arba turėjo sužinoti apie tariamą savo teisėtą interesų pažeidimą. Jeigu išnagrinėjus pretenziją nebuvo patenkinti tiekėjo reikalavimai ar reikalavimai buvo patenkinti tik iš dalies, ar pretenzija nebuvo išnagrinėta Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka ir terminais, tiekėjas turi teisę kreiptis į teismą pateikdamas ieškinį. Ieškiniai nagrinėjami Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (Žin., 2002, Nr. 36-1340) nustatyta tvarka. Apygardos teismai šias bylas nagrinėja kaip pirmosios instancijos teismai. Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytas ieškinio ar apeliacinio skundo išnagrinėjimo terminas – 45 dienos nuo bylos iškėlimo ar apeliacinio skundo priėmimo dienos (Viešųjų pirkimų įstatymo 95 straipsnio 4 dalis). Tačiau patirtis rodo, kad kartais viešųjų pirkimų bylų nagrinėjimas teismuose užtrunka ir tai kelia grėsmę perkančiųjų organizacijų veiklos efektyvumui, o ypač ES finansinės paramos lėšų panaudojimui laiku. Nacionalinės teismų administracijos duomenimis, 2008 metais vidutinė viešųjų pirkimų bylų nagrinėjimo trukmė pirmosios instancijos teismuose – 120 dienų, 2007 metais – 160 dienų, aukštesniosios instancijos teismuose: 2008 metais – 83 dienos, 2007 metais – 64 dienos.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, 2009 metais rengdamas Lietuvos nacionalinių teismų ir Europos Bendrijų Teisingumo Teismo praktikos, susijusios su viešųjų pirkimų teisiniais

santykiais, apžvalga, pabrėžia, kad viešiesiems pirkimams nustatytas 5 dienų terminas pretenzijai pateikti per trumpas ir esant dabartiniam reglamentavimui pasinaudoti ikiteismine ginčo nagrinėjimo stadija gali būti labai sunku, o kartais ir objektyviai neįmanoma, todėl tiekėjų interesų gynyba teisme tokiais atvejais taip pat apsunkinta.

Siekiant tobulinti viešųjų pirkimų peržiūros procedūrų veiksmingumą, 2007 m. gruodžio 11 d. priimta Peržiūros direktyva, kurioje konstatuojama, kad vienas iš esamų viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimo trūkumų yra tas, kad iki Peržiūros direktyvos priėmimo valstybėms narėms nebuvo numatyta pareiga nustatyti sutarties pasirašymo atidėjimo laikotarpį (angl. „*standstill period*“), trunkantį nuo sprendimo dėl sutarties sudarymo priėmimo iki sutarties sudarymo dienos. Direktyvoje numatyta, kad valstybės narės turi nustatyti ne trumpesnę kaip 10 (dešimties) dienų sutarties pasirašymo atidėjimo laikotarpį, per kurį būtų sustabdomas sutarties pasirašymas ir galima atlikti veiksmingą peržiūros procedūrą.

Peržiūros direktyva numato, kad valstybės narės turės nustatyti, jog nepriklausoma peržiūros institucija sudarytą sutartį galės pripažinti negaliojančia, ypač tuo atveju, kai apie pirkimą nustatytą tvarka nebuvo paskelbta. Direktyvoje konstatuojama, kad sutarties pripažinimas negaliojančia – veiksmingiausias būdas, kaip atkurti galbūt pažeistą konkurenciją ir sudaryti naujas verslo galimybes tiems ūkio subjektams, iš kurių neteisėtai atimta galimybė konkuruoti. Pažeidus kitus formalius reikalavimus, būtų taikomos alternatyvios sankcijos. Peržiūros direktyva valstybėms narėms suteikė teisę nacionaliniuose teisės aktuose nustatyti atitinkamas alternatyvias sankcijas, apibrėžti šių sankcijų ypatybes ir taikymo taisykles.

Gynybos ir saugumo srities viešieji pirkimai

13. Gynybos ir saugumo srities viešieji pirkimai priklauso Direktyvos 2004/18/EB taikymo sričiai, išskyrus Direktyvos 2004/18/EB 14 straipsnyje ir Europos Bendrijos steigimo sutarties (toliau – Sutartis) 296 straipsnyje nustatytas išimtis. EK yra nustačiusi, kad ES valstybės narės Direktyvos 2004/18/EB reikalavimus gynybos ir saugumo srities pirkimams taiko retai, o išimtis, kurios pagal Sutartį ir Europos Bendrijų Teisingumo Teismo praktiką turėtų būti taikomos tik išskirtiniais atvejais, iš tiesų taikomos nuolat. Sutarties 296 straipsnyje ir Direktyvos 2004/18/EB 14 straipsnyje gynybos ir saugumo srities viešiesiems pirkimams numatytos išimtis Lietuvoje atitinkamai įteisintos Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1 ir 8 punktuose. Šie pirkimai turi būti atliekami ne Viešųjų pirkimų įstatymo, bet Vyriausybės nustatyta tvarka.

Siekiant riboti minėtų išimčių taikymą gynybos ir saugumo srities viešiesiems pirkimams ir sukurti atvirą ir konkurencingą Europos gynybos ir saugumo srities pirkimų rinką, 2009 m. liepos 13 d. priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/81/EB dėl darbų, prekių ir paslaugų pirkimo tam tikrų sutarčių, kurias sudaro perkančiosios organizacijos ar subjektai gynybos ir saugumo srityse, sudarymo tvarkos derinimo ir iš dalies keičianti direktyvas 2004/17/EB ir 2004/18/EB (OL 2009 L 216, p. 76). Direktyva nustato specialias pirkimo procedūras, pritaikytas jautriais laikomais gynybos ir saugumo srities viešiesiems pirkimams, kuriems būtų taikytini ypatingi saugumo reikalavimai. Tikimasi, kad ES valstybėms narėms perkėlus šios direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę ir jas pradėjus įgyvendinti, karinių ir su saugumu susijusių pirkimų procedūros bus atviresnės ir skaidresnės, bus apribotas minėtų išimčių taikymas, efektyviau naudojamos ES valstybių narių biudžetų lėšos, sudarytos palankesnės sąlygos smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams dalyvauti gynybos ir saugumo srities viešuosiuose pirkimuose, taip pat plėtoti inovacijas ir skatinti MTEP, sustiprinti karinę pramonę. Priimtoms šios direktyvos nuostatos turės būti įtrauktos į Lietuvos teisę.

Administracinės naštos mažinimas viešuosiuose pirkimuose

14. 2007 m. sausio 24 d. EK komunikate Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Administracinės naštos mažinimo Europos Sąjungoje veiksmų programa“ (KOM (2007) 23 galutinis) numatyta, kad viešieji pirkimai – viena iš 13 prioritetinių sričių, skirtų ES valstybių narių administracinei naštai mažinti. EK, siekdama prisidėti prie administracinės naštos mažinimo viešuosiuose pirkimuose, siūlo valstybėms narėms persvarstyti esamą reglamentavimą pagal jos parengtą kontrolinį sąrašą „Galima nacionalinių viešųjų pirkimų taisyklių ir praktinių veiksmų supaprastinamo apimtis“ (angl. „*checklist „Possible scope for simplification in national public procurement rules and practices“*) ir atsisakyti administracinę naštą sudarančių reikalavimų.

Viešųjų pirkimų įstatyme jau numatyta keletas priemonių, mažinančių administracinę naštą: oficialių patvirtintų tiekėjų sąrašų sudarymas, tiekėjų kvalifikaciją patvirtinančių pažymų išdavimas „vieno langelio“ principu – valstybės įmonei Registrų centrui suteikta teisė Vyriausybės nustatyta tvarka išduoti bendrą dokumentą, patvirtinantį jungtinius kompetentingų institucijų tvarkomus duomenis, taip pat klasikinio sektoriaus perkančiosioms organizacijoms numatyta teisė supaprastintus pirkimus atlikti pagal jų pasitvirtintas taisykles – numatytas lankstesnis atliekamų supaprastintų pirkimų reglamentavimas. Viešųjų pirkimų tarnyba, mažindama perkančiųjų organizacijų administracinę naštą, nuolat rengia tipinius viešųjų pirkimų dokumentus.

Viešųjų pirkimų mokymo organizavimas

15. Viešųjų pirkimų tarnyba atsakinga už metodinę pagalbą, organizuoja ir vykdo perkančiųjų organizacijų valstybės tarnautojų ar darbuotojų, atsakingų už viešųjų pirkimų vykdymą, mokymą (Viešųjų pirkimų įstatymo 8 straipsnio 2 dalies 7 punktą). Viešųjų pirkimų tarnyba rengia Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus įsakymais tvirtinamas perkančiųjų organizacijų valstybės tarnautojų ar darbuotojų, atsakingų už viešųjų pirkimų vykdymą, mokymo programas ir organizuoja kasmetinį mokymą aktualiais viešųjų pirkimų klausimais. Šiuose renginiuose dalyvauja įvairių perkančiųjų organizacijų, institucijų ir įstaigų, tiekėjų atstovai. Viešųjų pirkimų tarnybos duomenimis, 2008 metais mokyta 1 590 asmenų, 2007 metais – 236, 2006 metais – 539 asmenys. Viešųjų pirkimų tarnybos atstovai dalyvauja ir kitų institucijų ir valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų organizuojamose konferencijose ir seminaruose. Aplinkos ministro 2008 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. D1-122 (Žin., 2008, Nr. [27-995](#)) patvirtinta Žaliųjų pirkimų mokymo programa, pagal kurią rengiamas žaliųjų viešųjų pirkimų mokymas. Pastaruoju metu vis daugėja privačių subjektų iniciatyva organizuojamų mokymų viešųjų pirkimų klausimais.

Smulčiojo ir vidutinio verslo subjektų dalyvavimas viešuosiuose pirkimuose

16. Lietuvoje smulčiojo ir vidutinio verslo subjektai sudaro daugiau kaip 99 procentus visų šalyje veikiančių įmonių. Jie sukuria apie 60 procentų visų Lietuvos įmonių bendrosios pridėtinės vertės ir įdarbina daugiau kaip 70 procentų visų šalies įmonių darbuotojų. Viešųjų pirkimų tarnybos duomenimis, smulčiojo ir vidutinio verslo subjektai sudaro 76,1 procento visų viešuosiuose pirkimuose, apie kuriuos duomenys teikiami, dalyvavusių tiekėjų.

Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo plėtros studijos duomenimis, Lietuvoje atliktų tyrimų rezultatai rodo, kad vidutinio verslo subjektai – pagrindiniai Lietuvos viešųjų pirkimų dalyviai, o dalis smulkaus ir vidutinio verslo subjektų, t. y. labai mažos ir mažos įmonės, dalyvaujančios viešuosiuose pirkimuose, stokoja informacijos apie viešuosius pirkimus ir patirties.

Viešųjų pirkimų įstatymas, kaip ir ES viešųjų pirkimų teisės aktai (Direktyva 2004/18/EB ir Direktyva 2004/17/EB), numato perkančiosioms organizacijoms galimybę sudaryti geresnes sąlygas smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams dalyvauti viešuosiuose pirkimuose (pavyzdžiui, tuo pat metu perkamų panašių produktų pirkimą suskirstyti į dalis, kurių kiekvienai numatoma sudaryti atskirą viešojo pirkimo sutartį; pateikti pasiūlymą tik tam tikrai viešojo pirkimo daliai; sudaryti sutartis ir preliminarias sutartis su keliais tiekėjais; smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai viešuosiuose pirkimuose gali dalyvauti jungtinės veiklos sutarties pagrindu arba kaip subrangovai).

Šiuo metu viena iš EK politikos sričių – smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų dalyvavimo viešuosiuose pirkimuose skatinimas. EK 2008 m. birželio 25 d. priėmė komunikatą Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Visų pirma galvokime apie mažuosius“ Europos iniciatyva (*Small Business Act*)“ (COM(2008) 394 galutinis), kuriame pabrėžia, kad valstybėms narėms reikėtų imtis priemonių, siekiant sudaryti geresnes sąlygas smulkiajam ir vidutiniam verslui dalyvauti viešuosiuose pirkimuose. Viena iš komunikate numatytų priemonių – 2008 m. birželio 25 d. EK parengtas Europos geriausios praktikos, palengvinančios smulkaus ir vidutinio verslo subjektų dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose, kodeksas (SEC(2008) 2193). Kodekso parengimas ir taikymas leis ES valstybėms narėms pasisemti gerosios patirties, kaip taikant ES ir nacionalinių teisės aktų nuostatas sudaryti geresnes sąlygas smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams dalyvauti viešuosiuose pirkimuose.

Darnieji viešieji pirkimai

17. Darniosios plėtros koncepcijos pagrindą sudaro 3 lygiaverčiai komponentai – aplinkosauga, ekonominis ir socialinis vystymasis. Europos Sąjungos Vadovų Tarybai 2001 metais Geteborge priėmus Europos Sąjungos darniosios plėtros strategiją, nuspręsta siekti palankių sprendimų visose srityse – ekonomikos, socialinėje ir aplinkosaugos, o viešieji pirkimai, kuriuos atliekant atsižvelgiama į visas šias 3 sritis, įvardyti kaip darnieji viešieji pirkimai:

17.1. Žalieji pirkimai – darniosios plėtros – pagrindinės ilgalaikės visuomenės vystymosi ideologijos, suformuluotos pasauliniame aukščiausiojo lygio susitikime Rio de Žaneire 1992 metais, – vienas iš aspektų. Lietuvoje žalieji pirkimai gana naujas reiškinys. Siekiant juos skatinti, Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 8 d. nutarimu Nr. 804 „Dėl Nacionalinės žaliųjų pirkimų įgyvendinimo programos patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [90-3573](#)) (toliau – Vyriausybės nutarimas dėl žaliųjų pirkimų) patvirtinta Nacionalinė žaliųjų pirkimų įgyvendinimo programa. Viešųjų pirkimų tarnybos duomenimis, 2008 metais perkančiųjų organizacijų, kurios vadovaujantis Vyriausybės nutarimu dėl žaliųjų pirkimų vykdydamos viešuosius pirkimus privalo taikyti aplinkosaugos kriterijus, žalieji pirkimai sudarė 8,3 procento (273) visų šių perkančiųjų organizacijų vykdytų viešųjų pirkimų (3 300).

17.2. Energijos vartojimo efektyvumo didinimas – viena iš ES, taip pat ir Lietuvos, strateginių politikos krypčių. 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/32/EB dėl energijos galutinio vartojimo efektyvumo ir energetinių paslaugų, panaikinančios Tarybos direktyvą 93/76/EEB (OL 2006 L 114, p. 64), tikslas – taupiau ir efektyviau vartoti galutinę energiją, sudaryti sąlygas plėtoti energetikos paslaugų rinką ir didinti energijos vartojimo efektyvumą. Vyriausybės nutarimu dėl energijos vartojimo efektyvumo siekiama skatinti pirkti energetiškai efektyvias prekes ir nustatyti, kad energijos vartojimo efektyvumas – vienas iš viešųjų pirkimų pasiūlymų vertinimo kriterijų.

Siekiant prisidėti prie energijos vartojimo efektyvumo transporto sektoriuje užtikrinimo (mažiau vartoti kuro), didesnės klimato apsaugos (mažinti išmetamų CO₂ dujų), geresnės oro kokybės (mažinti išmetamų teršalų), 2009 m. balandžio 23 d. priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/33/EB dėl skatinimo naudoti netaršias ir efektyviai energiją vartojančias kelių transporto priemones (OL 2009 L 120, p. 5). EK konstatavo, kad degalų

vartojimą ir teršalų būtų galima sumažinti iš esmės, jeigu perkančiosios organizacijos pirktų aplinkai palankias ir efektyviai energiją vartojančias kelių transporto priemones. Šios direktyvos nuostatos turės būti įtrauktos į Lietuvos teisę.

17.3. Viešieji pirkimai, kuriems taikomi socialinės apsaugos reikalavimai, ir viešieji pirkimai iš socialinių ir kitų įmonių, nurodytų Viešųjų pirkimų įstatymo 91 straipsnyje.

EK, siekdama skatinti darniuosius viešuosius pirkimus ir padėti ES valstybių narių perkančiosioms organizacijoms vykdyti socialiai naudingus viešuosius pirkimus, 2001 m. spalio 15 d. parengė aiškinamąjį komunikatą dėl viešiesiems pirkimams taikomų Bendrijos teisės aktų ir galimybių integruoti socialinius aspektus į viešuosius pirkimus (KOM (2001) 566 galutinis). Komunikate perkančiosioms organizacijoms pateikti įvairūs pasiūlymai dėl socialinių aspektų naudojimo kai kurioms viešojo pirkimo procedūroms. Socialiniams aspektams, taikomiems viešiesiems pirkimams, pavyzdžiui, galėtų būti priskiriamas žmonių su negalia integravimasis į visuomenę, ilgalaikių bedarbių įdarbinimas.

Vadovaudamasi Viešųjų pirkimų įstatymo 24 straipsnio 4 dalimi, atitinkančia Direktyvos 2004/18/EB 26 straipsnį ir Direktyvos 2004/17/EB 38 straipsnį, perkančioji organizacija pirkimo dokumentuose gali nustatyti specialias sutarties vykdymo sąlygas, siejamas su socialinės apsaugos reikalavimais, jeigu jos atitinka Europos Bendrijos teisės aktus.

Socialinius aspektus įtraukiant į viešuosius pirkimus, Viešųjų pirkimų įstatymo 13 straipsnyje nustatyta perkančiųjų organizacijų teisė neįgaliųjų socialinėms įmonėms, įmonėms ir organizacijoms, kuriose ne mažiau kaip pusę visų darbuotojų sudaro neįgalieji, rezervuoti dalyvavimą viešajame pirkime arba nustatyti, kad tokie pirkimai bus atliekami pagal remiamų asmenų, kurių dauguma yra neįgalieji, įdarbinimo programas.

Viešųjų pirkimų įstatymo 91 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad perkančioji organizacija, išskyrus Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybes, konsulines įstaigas užsienyje ir Lietuvos Respublikos atstovybes prie tarptautinių organizacijų, atlikdama supaprastintus pirkimus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų lėšomis, ne mažiau kaip 10 procentų visų biudžeto asignavimų, numatytų biudžeto programų sąmatoje prekėms ir paslaugoms pirkti bei materialiajam turtui įsigyti, privalo skirti pirkimams iš socialinių įmonių, įmonių, kuriose dirba daugiau kaip 50 procentų nuteistųjų, atliekančių arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes, įmonių, kuriose dirba daugiau kaip 50 procentų neįgaliųjų, ir įmonių, kurių dalyviai yra sveikatos priežiūros įstaigos ir kuriose darbo terapijos pagrindais dirba ne mažiau kaip 50 procentų pacientų, jų pagamintoms prekėms, teikiamoms paslaugoms ar atliekamiems darbams pirkti, išskyrus atvejus, kai perkančiajai organizacijai reikiamų prekių šios įstaigos ir įmonės negamina, paslaugų neteikia ar darbų neatlieka arba gaminamų prekių, teikiamų paslaugų ar atliekamų darbų sąrašų nepaskelbė šio įstatymo nustatyta tvarka.

Viešųjų pirkimų tarnybos 2009 metais parengta perkančiųjų organizacijų atliktų supaprastintų pirkimų iš socialinių įmonių, įmonių, kuriose dirba daugiau kaip 50 procentų nuteistųjų ar neįgaliųjų, ir įmonių, kurių dalyviai yra sveikatos priežiūros įstaigos ir kuriose darbo terapijos pagrindais dirba ne mažiau kaip 50 procentų pacientų, 2008 metų ataskaita parodė, kad visų 2008 metais vykdytų viešųjų pirkimų iš socialinių įmonių vertė (29,2 mln. litų) sudarė 0,22 procento visų 2008 metais vykdytų viešųjų pirkimų vertės (13,5 mlrd. litų). Pažymėtina, kad 2008 metais visų viešųjų pirkimų iš socialinių įmonių vertė padidėjo daugiau nei 2 kartus, o perkančiųjų organizacijų, vykdžiusių viešuosius pirkimus iš socialinių įmonių, padaugėjo ketvirtadaliu.

EK rengia socialinių sąlygų įtraukimo į viešuosius pirkimus praktinį vadovą (angl. „*practical guide about inclusion of social consideration in public procurement*“), kuris turėtų paskatinti perkančiąsias organizacijas į viešuosius pirkimus įtraukti socialines sąlygas, pateikti paprastų gerosios patirties pavyzdžių ir parodyti, kaip vadovaujantis ES teise galima socialines sąlygas įtraukti į viešuosius pirkimus.

Inovatyvūs viešieji pirkimai

18. EK, nustačiusi, kad viešieji pirkimai – viena iš svarbiausių politikos priemonių, sudarančių sąlygas skatinti inovacijas, 2007 m. vasario 23 d. parengė Inovatyvių sprendimų viešuosiuose pirkimuose geros praktikos 10 elementų vadovą (SEC (2007) 280). Vadove pateikiama 10 gerosios patirties pavyzdžių, kaip siekiant suderinti perkančiųjų organizacijų inovatyvius poreikius ir tiekėjų inovatyvius sprendimus ir pasiūlymus galima skatinti inovacijas vykdant viešuosius pirkimus (pavyzdžiui, prieš vykdant viešuosius pirkimus iširti rinką, viešai ir iš anksto paskelbti apie savo inovatyvius poreikius, leisti tiekėjams prieš vykdant viešuosius pirkimus teikti inovatyvių savo sprendimų pasiūlymus, kad perkančioji organizacija galėtų nuspręsti, koks inovatyvus sprendimas atitinka jos poreikius).

Šiuo metu Viešųjų pirkimų įstatyme numatyta netiesioginė galimybė vykdyti inovatyvius viešuosius pirkimus, taikant naujas pirkimo procedūras. Lietuvoje pradėtas taikyti naujas pirkimo metodas – konkurencinis dialogas, kuris sudaro galimybę perkančiajai organizacijai dar pradiniam pirkimo etape konsultuotis su tiekėjais dėl šiuolaikiškiausių projekto įgyvendinimo sprendinių. Įgyvendinti inovatyvius projektus padeda ir Viešųjų pirkimų įstatyme numatytos kitos nuostatos (pavyzdžiui, techninė specifikacija gali būti parengta apibūdinant norimą rezultatą arba nurodant pirkimo objekto funkcinius reikalavimus, alternatyvių pasiūlymų galimybė, preliminariųjų sutarčių sudarymas). Vis dėlto šiuo metu Lietuvos perkančiosioms organizacijoms trūksta informacijos, kaip vykdant viešuosius pirkimus skatinti inovacijų diegimą.

Ikiprekybiniai viešieji pirkimai

19. EK, siekdama supažindinti ES valstybių narių perkančiąsias organizacijas su atsiveriančiomis galimybėmis sudaryti MTEP paslaugų sandorius kaip priemonę labiausiai perkančiųjų organizacijų poreikius atitinkančioms prekėms, paslaugoms sukurti ir inovacijoms skatinti, 2007 m. gruodžio 14 d. priėmė komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Ikiprekybiniai viešieji pirkimai. Naujovių skatinimas siekiant užtikrinti ilgalaikes kokybiškas viešąsias paslaugas Europoje“ (KOM (2007) 799 galutinis).

Šio komunikato tikslas – atkreipti valstybių narių dėmesį į esamą ikiprekybinių viešųjų pirkimų galimybę, kuria naudojama per mažai.

Lietuvoje mokslinių tyrimų ir plėtros paslaugų, išskyrus tas mokslinių tyrimų ir plėtros paslaugas, iš kurių gauta nauda naudojama tik perkančiosios organizacijos veiklos poreikiams tenkinti ir už kurias viską sumoka perkančioji organizacija, pirkimams netaikomas Viešųjų pirkimų įstatymas (10 straipsnio 2 dalies 7 punktas), t. y. šių paslaugų pirkimas nepatenka į Lietuvos Respublikoje nustatytą viešųjų pirkimų teisinį reguliavimą.

Ikiprekybiniai viešieji pirkimai – vienas iš svarbių MTEP finansavimo, aukštųjų technologijų ir inovacijų plėtrą skatinančių šaltinių, ūkio konkurencingumą didinančių veiksnių. Vykdamas ikiprekybinius viešuosius pirkimus, MTEP paslaugos pirkėjas dalijasi rizika ir nauda, gaunama kuriant inovatyvius sprendimus, su tiekėju, t.y. ikiprekybiniai viešieji pirkimai neapima MTEP paslaugų pirkimų, pagal kuriuos paslaugos pirkėjas visiškai apmoka paslaugos kainą ir įgyja išimtinę teisę į sukurtą intelektinę nuosavybę, kurią naudoja tik savo poreikiams. Lietuvai svarbu skatinti naudotis ikiprekybinių viešųjų pirkimų, prisidedančių prie inovatyvių sprendimų diegimo ir sklaidos, galimybėmis.

Oficialiai patvirtinta viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė

20. 2005 m. lapkričio 15 d. EK komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl valstybinio viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerystės ir Bendrijos teisės aktų, susijusių su viešuoju pirkimu ir

koncesijomis (COM(2005) 569 galutinis) nurodyta, kad visų lygių valstybinės valdžios institucijos, siekdamos užtikrinti infrastruktūros ar paslaugų teikimą, vis labiau domisi galimybe bendradarbiauti su privačiuoju sektoriumi. Taip pat pažymima, kad ES teisėje nenurodyta, ar valstybinės valdžios institucijos turėtų vykdyti ekonominę veiklą pačios ar patikėti tai trečiajam šaliai, tačiau valstybinėms valdžios institucijomis nusprendus įtraukti į veiklos vykdymą trečiąsias šalis, gali prireikti atsižvelgti į ES teisės aktus dėl viešojo pirkimo ir koncesijų. 2008 m. vasario 5 d. EK priėmė aiškinamąjį komunikatą dėl viešąjį pirkimą ir koncesijas reglamentuojančių Bendrijos teisės aktų taikymo oficialiai patvirtintai viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerystei (OPVVP) (C(2007) 6661), kurio tikslas – užtikrinti teisinį patikimumą ir patenkinti nuolatinį poreikį patikslinti Europos Bendrijos teisės aktų, reglamentuojančių privačiųjų partnerių dalyvavimą oficialioje patvirtintoje viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėje, taikymą.

Pagal Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas turi būti parenkamas partneris viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės atveju (išskyrus tuos atvejus, kai sudaromos koncesijos sutartys). Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo (Žin., 1999, Nr. [66-2127](#)), Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo (Žin., 1996, Nr. [92-2141](#); 2003, Nr. [70-3163](#)) ir kitų įstatymų pakeitimai reglamentuoja viešojo ir privataus sektorių partnerystę ir su ja susijusius klausimus.

Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos monitoringas (stebėseną) ir analizė

21. Šiuo metu Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos monitoringas (stebėseną) nevisapusiškas ir nenuoseklus, taigi sunku vertinti Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos efektyvumą. Apie esamą Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos būklę sprendžiama iš perkančiųjų organizacijų pateiktų ataskaitų pagrindu Viešųjų pirkimų tarnybos renkamos statistinės informacijos, fragmentišku ir neišsamiu Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos analizės apklausų. Šiuo metu neatliekama viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančių tiekėjų, jų dalyvavimo pirkimuose rezultatų išsami analizė, nesisteminama informacija apie rinkoje tiekėjų siūlomus produktus, jų savybes ir kainas.

Viešųjų pirkimų tarnybos interneto svetainėje nėra pakankamai visuomenei prieinamos informacijos apie Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje kaupiamus viešųjų pirkimų statistikos duomenis.

IV. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ (SSGG) ANALIZĖ

22. Atlikus išsamią Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos būklės analizę, nustatytos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (SSGG), kurių pagrindu numatyti šios strategijos tikslai, uždaviniai ir jų įgyvendinimo priemonės.

23. Stiprybės:

23.1. palanki ES viešųjų pirkimų politinė aplinka sudaro sąlygas efektyviai įgyvendinti šios strategijos tikslus ir uždavinius;

23.2. sukurti Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos funkcionavimo pagrindai:

23.2.1. priimtas Viešųjų pirkimų įstatymas ir jo įgyvendinamieji teisės aktai, kurie suderinti su ES viešųjų pirkimų srities teisės aktais;

23.2.2. veikia speciali įstaiga – Viešųjų pirkimų tarnyba, atsakinga už viešųjų pirkimų politikos įgyvendinimą, Viešųjų pirkimų įstatymo taikymo kontrolę, organizuojanti viešųjų pirkimų mokymą ir teikianti kitą metodinę pagalbą;

23.2.3. vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programa, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2008 m. gruodžio 9 d. nutarimu Nr. XI-52 ir kurioje numatyta išspręsti politinės lyderystės ir atsakomybės klausimą viešųjų pirkimų srityje, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 2, 4, 7, 8, 10, 11, 16, 18, 19, 22, 23, 24, 27, 28, 30, 33, 39, 40, 43, 45, 49, 57, 62, 74, 85, 86, 89, 92 straipsnių pakeitimo ir papildymo,

įstatymo papildymo 15¹ straipsniu įstatyme Viešųjų pirkimų tarnybą nuo 2010 m. sausio 1 d. numatyta priskirti Ūkio ministerijos pavaldumui;

23.2.4. sukurta Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema, kuri sudaro galimybes skelbti informaciją apie viešuosius pirkimus ir vykdyti elektroninius viešuosius pirkimus; visi viešųjų pirkimų skelbimai perduodami tik elektroninėmis priemonėmis;

23.2.5. Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 8 d. nutarimu Nr. 804 patvirtinta Nacionalinė žaliųjų pirkimų įgyvendinimo programa;

23.2.6. Centrinė projektų valdymo agentūra atlieka centrinės perkančiosios organizacijos funkcijas.

24. Silpnybės:

24.1. viešiesiems pirkimams stinga skaidrumo ir konkurencijos užtikrinimo:

24.1.1. Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema netobula – joje skelbiama informacija nėra lengvai ir patogiai prieinama tiekėjams, joje neskelbiami perkančiųjų organizacijų ir tiekėjų sąrašai;

24.1.2. neužtikrintas viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimas skubiomis ir veiksmingomis priemonėmis, ypač iki pirkimo sutarties sudarymo; dėl teisinio reguliavimo ypatumų tam tikrais atvejais apsunkinama tiekėjų teisėtų interesų gynyba teisme;

24.1.3. per maža prevencinės (*ex ante*) viešųjų pirkimų kontrolės ir nesiimama deramų priemonių korupcijos apraiškų viešuosiuose pirkimuose mažinti;

24.2. nepavyksta padidinti viešųjų pirkimų efektyvumo:

24.2.1. perkančiosios organizacijos stokoja informacijos apie perkamo objekto rinką, taip pat kvalifikacijos perkamo objekto techninėms specifikacijoms parengti ir pirkimams šiuolaikiškoms elektroninėmis priemonėmis vykdyti;

24.2.2. teisės aktai neįpareigoja perkančiųjų organizacijų vykdyti centralizuotų viešųjų pirkimų; Lietuvoje nėra švietimo, mokslo, sveikatos apsaugos ir kitose specializuotose srityse funkcionuojančių centrinių perkančiųjų organizacijų; centrinės perkančiosios organizacijos išlaikomos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, todėl jų veiklos efektyvumo neskatina rinkos mechanizmai;

24.3. nesukurta palanki aplinka viešųjų pirkimų dalyviams konstruktyviai bendradarbiauti:

24.3.1. nepakanka tikslinio viešųjų pirkimų mokymo; neparengta elektroniniu būdu prieinama apibendrinta metodinė priemonė, pateikianti Viešųjų pirkimų įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatų komentarus, gerosios patirties pavyzdžius; nėra viešųjų pirkimų dalyvių etikos reikalavimų mokomųjų priemonių;

24.3.2. viešųjų pirkimų dalyviai bendrauja ir bendradarbiauja fragmentiškai, nenuosekliai;

24.4. viešųjų pirkimų politika nevisiškai suderinta su kitomis ES politikos gairėmis:

24.4.1. tiekėjai ir perkančiosios organizacijos per viešųjų pirkimų procedūras patiria didelę administracinę naštą;

24.4.2. per mažai skatinama smulkiojo verslo plėtra, inovatyvūs ir socialinės apsaugos reikalavimus atitinkantys pirkimai;

24.5. nėra visapusiškos Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos monitoringo (stebėsenos) ir analizės, leidžiančios stebėti šios sistemos pokyčius ir ją tobulinti.

25. Galimybės:

25.1. palaikant sukurtą Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos funkcionavimo pagrindą, būtų užtikrintas tolesnis sistemos tobulinimas ir plėtra;

25.2. tobulinant teisės aktus ir Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą, imantis priemonių korupcijos apraiškoms mažinti, būtų sudarytos geresnės sąlygos užtikrinti viešųjų pirkimų skaidrumą ir konkurenciją;

25.3. tobulinant viešųjų pirkimų dalyvių žinias ir gebėjimus, skatinant juos vykdyti elektroninius ir centralizuotus viešuosius pirkimus, būtų kuriama palanki aplinka didinti viešųjų pirkimų efektyvumą;

25.4. kuriant modernias elektroniniu būdu prieinamas dalijimosi patirtimi priemones ir skatinant nuoseklų viešųjų pirkimų dalyvių bendravimą, būtų sukurta palanki aplinka viešųjų pirkimų dalyviams konstruktyviai bendradarbiauti;

25.5. panaikinus administracinę naštą viešųjų pirkimų dalyviams užkraunantis nuostatas, skatinant perkančiąsias organizacijas prisidėti prie smulkiojo verslo dalyvavimo viešuosiuose pirkimuose didinimo, taip pat vykdyti pirkimus, atitinkančius socialinės apsaugos reikalavimus, ir inovatyvius pirkimus, viešųjų pirkimų politika būtų derinama su kitomis ES politikos kryptimis;

25.6. vykdant visapusišką Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos monitoringą (stebėseną) ir analizę, atliekant viešųjų pirkimų rinkos tyrimus, būtų sudarytos sąlygos sisteminti informaciją apie rinkoje tiekėjų siūlomas prekes, paslaugas ir darbus, jų savybes ir kainas, stebėti Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos pokyčius ir ją tobulinti;

25.7. įgyvendinant šios strategijos uždavinius, būtų skatinama konkurencingos ir inovacijomis pagrįstos ekonomikos plėtra.

26. Grėsmės:

26.1. nepalaikant sukurto Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos funkcionavimo pagrindo, nebus užtikrintas tolesnis sistemos tobulinimas ir plėtra;

26.2. nevykdant šios strategijos įgyvendinimo priemonių, nedidės Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos funkcionavimo skaidrumas ir efektyvumas, nebus sudaryta palanki aplinka viešųjų pirkimų dalyviams konstruktyviai bendradarbiauti ir viešųjų pirkimų politika nebus suderinta su kitomis ES politikos kryptimis, nebus skatinama konkurencingos ir inovacijomis pagrįstos ekonomikos plėtra;

26.3. Lietuvos ekonominė būklė ir mažesnis viešųjų pirkimų finansavimas gali kliudyti sėkmingai įgyvendinti šios strategijos tikslus ir uždavinius.

V. STRATEGIJOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

27. Šios strategijos strateginis tikslas – pasiekti, kad Lietuvos viešųjų pirkimų sistema funkcionuotų skaidriai ir efektyviai, leistų perkančiosioms organizacijoms mažiausiomis sąnaudomis įsigyti labiausiai jų poreikius atitinkančias prekes, paslaugas ar darbus (angl. „*best value for money*“) ir užtikrintų:

27.1. konkurenciją viešuosiuose pirkimuose;

27.2. galimybes viešuosius pirkimus vykdyti elektroninėmis priemonėmis;

27.3. palankios aplinkos viešųjų pirkimų dalyviams konstruktyviai bendradarbiauti sukūrimą;

27.4. viešųjų pirkimų politikos, suderintos su kitomis ES politikos gairėmis (darnaus vystymosi, inovacijų, smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros ir kitomis), įgyvendinimą;

27.5. konkurencingos ir inovacijomis pagrįstos ekonomikos kūrimo skatinimą.

28. Šios strategijos tikslui pasiekti numatomi šie uždaviniai:

28.1. didinti viešųjų pirkimų informacijos sklaidą;

28.2. intensyvinti elektroninių viešųjų pirkimų plėtrą;

28.3. plėsti centralizuotus viešuosius pirkimus ir didinti jų efektyvumą;

28.4. sudaryti teisinės sąlygas tobulinti ir plėtoti Lietuvos viešųjų pirkimų sistemą;

28.5. mažinti administracinę naštą viešuosiuose pirkimuose;

28.6. kelti viešųjų pirkimų dalyvių kvalifikaciją;

28.7. skatinti smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose;

28.8. spartinti darniųjų viešųjų pirkimų plėtrą;

28.9. skatinti inovacijas vykdant viešuosius pirkimus;

28.10. mažinti korupciją vykdant viešuosius pirkimus;

28.11. nuolat atlikti Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos monitoringą (stebėseną) ir analizę;

28.12. stiprinti prevencinę (*ex-ante*) viešųjų pirkimų kontrolę.

VI. SIEKIAMI REZULTATAI (VERTINIMO KRITERIJAI)

29. Šios strategijos įgyvendinimo stebėsenai atlikti nustatyti šie vertinimo kriterijai, tiesiogiai susiję su jos tikslais ir uždaviniais, leidžiantys vertinti padarytą pažangą:

29.1. kiek procentų padaugėjo skelbiamų pirkimų iš visų viešųjų pirkimų; dabartinė reikšmė (2009 m. sausio 1 d.) – 62,51 procento, siektina reikšmė – (2013 metai) – 80 procentų;

29.2. kiek procentų visos viešųjų pirkimų vertės sudaro elektroniniai viešieji pirkimai; dabartinė reikšmė (2009 m. balandžio 1 d.) – 0,03 procento, siektina reikšmė (2013 metai) – 70 procentų;

29.3. kiek procentų padidėjo centralizuotų viešųjų pirkimų vertė iš visų viešųjų pirkimų vertės; dabartinė reikšmė (2009 m. sausio 1 d.) – 5,8 procento, siektina reikšmė (2013 metai) – 30 procentų;

29.4. kiek padidėjo centrinių perkančiųjų organizacijų sutaupyta Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų lėšų vertė; dabartinė reikšmė (2009 m. sausio 1 d.) – 5,1 mln. litų (per Centrinę projektų valdymo agentūrą įvykdytų centralizuotų viešųjų pirkimų duomenys), siektina reikšmė (2013 metai) – 20 mln. litų;

29.5. ar efektyvesnis tapo viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimas; dabartinė reikšmė (2009 m. sausio 1 d.) – pirmosios instancijos teismuose – 120 dienų, aukštesniosios instancijos teismuose – 83 dienos, siektina reikšmė (2013 metai) – 45 dienos (vidutinis laiko tarpas, per kurį viešųjų pirkimų ginčas išnagrinėjamas atskirai pirmosios ir aukštesniosios instancijos teismuose);

29.6. kiek padaugėjo oficialiuose patvirtintų tiekėjų sąrašuose įrašytų tiekėjų; dabartinė reikšmė (2009 m. birželio 1 d.) – 253, siektina reikšmė (2013 metai) – 1000;

29.7. kiek procentų pagerėjo viešųjų pirkimų dalyvių žinių lygis, įvertinamas pagal Viešųjų pirkimų tarnybos rengiamus testus žinioms patikrinti; dabartinė reikšmė (2009 m. birželio 1 d.) – 65 procentai, siektina reikšmė (2013 metai) – 75 procentai;

29.8. kiek padaugėjo teisėjų, dalyvavusių jiems organizuotame viešųjų pirkimų mokyme; dabartinė reikšmė (2009 m. birželio 1 d.) – 42 teisėjai, siektina reikšmė (2013 metai) – kasmet (nuo 2010 metų) po 60 teisėjų;

29.9. kiek procentų padaugėjo smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų, dalyvavusių viešuosiuose pirkimuose; dabartinė reikšmė (2009 m. sausio 1 d.) – 76,1 procento, siektina reikšmė (2013 metai) – 80 procentų;

29.10. kiek procentų visų viešųjų pirkimų sudaro darnieji viešieji pirkimai: žalieji viešieji pirkimai, viešieji pirkimai, kuriems taikomi energijos efektyvumo reikalavimai, viešieji pirkimai, kuriems taikomi socialinės apsaugos reikalavimai, ir viešieji pirkimai iš socialinių ir kitų įmonių, nurodytų Viešųjų pirkimų įstatymo 91 straipsnyje; dabartinė reikšmė (2009 m. rugsėjo 1 d.): žalieji viešieji pirkimai – 8,3 procento, viešieji pirkimai, kuriems taikomi energijos efektyvumo reikalavimai, – 2,75 procento, viešieji pirkimai, kuriems taikomi socialinės apsaugos reikalavimai, ir viešieji pirkimai iš socialinių ir kitų įmonių, nurodytų Viešųjų pirkimų įstatymo 91 straipsnyje, – 0,22 procento; siektina reikšmė (2013 metai): žalieji viešieji pirkimai – 25 procentai, viešieji pirkimai, kuriems taikomi energijos efektyvumo reikalavimai, – 10 procentų, viešieji pirkimai, kuriems taikomi socialinės apsaugos reikalavimai, ir viešieji pirkimai iš socialinių ir kitų įmonių, nurodytų Viešųjų pirkimų įstatymo 91 straipsnyje, – 5 procentai;

29.11. kiek procentų visų viešųjų pirkimų sudaro inovatyvūs viešieji pirkimai; dabartinė reikšmė (2009 m. sausio 1 d.) – nėra duomenų, siektina reikšmė (2013 metai) – 5 procentai;

29.12. kiek procentų padaugėjo Lietuvoje atliekamų viešųjų pirkimų procedūrų palankių (teigiamų) vertinimų; dabartinė reikšmė (2009 m. sausio 1 d.) – 25 procentai, siektina reikšmė (2013 metai) – 50 procentų;

29.13. kiek atlikta tyrimų, susijusių su Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimu ir plėtra; dabartinė reikšmė (2009 m. sausio 1 d.) – 0, siektina reikšmė (2013 metai) – kasmet (nuo 2010 metų) po 2 tyrimus;

29.14. kiek padidėjo santykinis dydis, apskaičiuotas atsižvelgiant į Viešųjų pirkimų tarnybos visų atliktų viešųjų pirkimų vertinimų skaičių ir vertinimų, atliktų iki sutarties sudarymo, skaičių; dabartinė reikšmė (2009 m. liepos 1 d.) – 59 procentai (2009 metų I–II ketvirčiais atlikti 252 vertinimai, 150 vertinimų – iki sutarties sudarymo), siektina reikšmė (2013 metai) – 70 procentų.

VII. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMAS IR ATSKAITOMYBĖ

30. Šios strategijos įgyvendinimo priemonės, atsakingi jų vykdytojai ir preliminarus lėšų poreikis joms įgyvendinti pateikti priede.

31. Šios strategijos įgyvendinimą koordinuoja ir stebėseną vykdo Ūkio ministerija. Atsakingi vykdytojai, nurodyti šios strategijos priede, kasmet (išskyrus 2009 metus) iki sausio 20 d. teikia Ūkio ministerijai ūkio ministro įsakymu patvirtintos formos šios strategijos įgyvendinimo priemonių vykdymo ir rezultatų ataskaitas.

32. Ūkio ministerija:

32.1. kasmet (išskyrus 2009 metus), teikdama Vyriausybei metinę veiklos ataskaitą, atsiskaito už šios strategijos įgyvendinimą;

32.2. teikia informaciją apie šios strategijos įgyvendinimą suinteresuotoms institucijoms ir įstaigoms, nevalstybinėms organizacijoms ir visuomenei.

Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo ir plėtros
2009–2013 metų strategijos
priedas

**LIETUVOS VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ SISTEMOS TOBULINIMO IR PLĖTROS 2009–2013 METŲ STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO
PRIEMONIŲ PLANAS**

Eilės Nr.	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo laikotarpis	Preliminarus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų poreikis, tūkst. litų				
				2009 metais	2010 metais	2011 metais	2012 metais	2013 metais
1.	UŽDAVINYS – DIDINTI VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ INFORMACIJOS SKLAIDĄ							
1.1.	Paskelbti Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje perkančiųjų organizacijų ir tiekėjų sąrašus	Viešųjų pirkimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (nuo 2010 m. sausio 1 d – Viešųjų pirkimų tarnyba) (toliau – Viešųjų pirkimų tarnyba)	2009 metų IV ketvirtis					
1.2.	Užtikrinti Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje skelbiamos informacijos apie perkančiųjų organizacijų einamaisiais biudžetiniais metais planuojamus viešuosius pirkimus, pirkimų dokumentus, įskaitant techninių specifikacijų projektus, pirkimų procedūrų eigą, sudarytas, įvykdytas ar nutrauktas pirkimo sutartis ir kitos skelbiamos informacijos lengvą ir patogų prieinamumą	Viešųjų pirkimų tarnyba	2009–2013 metai					
1.3.	Užtikrinti galimybes Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje vartotojams pateikti atsiliepimus apie naudojamą šia sistema ir pasiūlymus dėl jos tobulinimo	Viešųjų pirkimų tarnyba	2009 metų IV ketvirtis					
1.4.	Vykdyti nuolatinę perkančiųjų organizacijų teisės aktų nustatytą Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje skelbiamos informacijos kontrolę	Viešųjų pirkimų tarnyba	2009–2013 metai					

Eilės Nr.	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vykdomo laikotarpis	Preliminarus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų poreikis, tūkst. litų				
				2009 metais	2010 metais	2011 metais	2012 metais	2013 metais
2.	UŽDAVINYS – INTENSYVINTI ELEKTRONINIŲ VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ PLĖTRĄ							
2.1.	Kasmet parengti elektroninių viešųjų pirkimų vykdymo pažangos ataskaitą, kurioje nurodyti elektroninių viešųjų pirkimų vykdymo plėtros kliūtis ir pateikti pasiūlymus dėl tolesnės plėtros, paskelbti šią ataskaitą Viešųjų pirkimų tarnybos interneto svetainėje	Viešųjų pirkimų tarnyba	2009–2013 metai					
2.2.	Parengti rekomendacijas, kaip taikyti elektroninius aukcionus vykdant viešuosius pirkimus	Viešųjų pirkimų tarnyba, Ūkio ministerija	2010 metų I ketvirtis					
2.3.	Organizuoti ir vykdyti elektroninių viešųjų pirkimų mokymą, perkančiųjų organizacijų ir tiekėjų konsultavimą	Viešųjų pirkimų tarnyba	2009–2013 metai					
3.	UŽDAVINYS – PLĖSTI CENTRALIZUOTUS VIEŠUOSIUS PIRKIMUS IR DIDINTI JŲ EFEKTYVUMĄ							
3.1.	Parengti projektą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo, įpareigojančio Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) įstaigas ir kitas Vyriausybei atskaitingas valstybės institucijas, ministerijas, įstaigas prie ministerijų, kitas ministerijoms pavaldžias valstybės įstaigas ir įmones, išskyrus Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybes, konsulines įstaigas užsienyje ir Lietuvos Respublikos atstovybes prie tarptautinių organizacijų, užtikrinti, kad prekių, paslaugų ir darbų viešieji pirkimai būtų vykdomi naudojantis viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros, atliekančios centrinės perkančiosios organizacijos funkcijas (toliau – Centrinė projektų valdymo agentūra), elektroniniu katalogu CPO.lt™ (toliau – elektroninis katalogas), kai elektroniniame kataloge siūlomos prekės, paslaugos ar	Ūkio ministerija	2009 metų IV ketvirtis					

Eilės Nr.	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo laikotarpis	Preliminarus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų poreikis, tūkst. litų				
				2009 metais	2010 metais	2011 metais	2012 metais	2013 metais
	darbai atitinka perkančiosios organizacijos poreikius							
3.2.	Kasmet atlikti perkančiųjų organizacijų pirkimo objektų poreikių analizę, skirtą centralizuotiems viešiesiems pirkimams vykdyti naudojantis elektroniniu katalogu	Centrinė projektų valdymo agentūra	2009–2013 metai					
3.3.	Išnagrinėti galimybes skatinti verslą atlikti centrinės perkančiosios organizacijos funkcijas	Ūkio ministerija, Finansų ministerija	2012 metų III ketvirtis					
3.4.	Atlikti centrinės perkančiosios organizacijos finansavimo iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų alternatyvos galimybių analizę	Centrinė projektų valdymo agentūra	2012 metų III ketvirtis					
3.5.	Apsvarstyti, ar tikslinga sveikatos apsaugos, švietimo, mokslo ir kitose specializuotose srityse steigti centrinės perkančiąsias organizacijas arba vykdyti šių sričių centralizuotus viešuosius pirkimus per Centrinę projektų valdymo agentūrą	Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, Centrinė projektų valdymo agentūra ir kitos valstybės institucijos pagal kompetenciją	2010 metų I ketvirtis					
4.	UŽDAVINYS – SUDARYTI TEISINES SĄLYGAS TOBULINTI IR PLĖTOTI LIETUVOS VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ SISTEMĄ							
4.1.	Parengti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (Žin., 1996, Nr. 84-2000; 2006, Nr. 4-102) (toliau – Viešųjų pirkimų įstatymas) pakeitimo projektą, siekiant įgyvendinti 2007 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2007/66/EB, iš dalies keičiančią Tarybos direktyvas 89/665/EEB ir 92/13/EEB dėl viešųjų sutarčių suteikimo peržiūros procedūrų veiksmingumo didinimo (OL 2007 L 335, p. 31)	Ūkio ministerija	2009 metų IV ketvirtis					

Eilės Nr.	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vykdyimo laikotarpis	Preliminarus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų poreikis, tūkst. litų				
				2009 metais	2010 metais	2011 metais	2012 metais	2013 metais
4.2.	Parengti 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/81/EB dėl darbų, prekių ir paslaugų pirkimo tam tikrų sutarčių, kurias sudaro perkančiosios organizacijos ar subjektai gynybos ir saugumo srityse, sudarymo tvarkos derinimo ir iš dalies keičiančios direktyvas 2004/17/EB ir 2004/18/EB (OL 2009 L 216, p. 76) įgyvendinančių nacionalinių teisės aktų projektus	Ūkio ministerija, Krašto apsaugos ministerija	per terminą, nurodytą direktyvoje					
4.3.	Parengti 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/33/EB dėl skatinimo naudoti netaisytas ir efektyviai energiją vartojančias kelių transporto priemones (OL 2009 L 120, p. 5) įgyvendinančių nacionalinių teisės aktų projektus	Susisiekimo ministerija, Aplinkos ministerija, Ūkio ministerija	per terminą, nurodytą direktyvoje					
4.4.	Atsižvelgiant į Europos Sąjungos (toliau – ES) institucijų priimtus teisės aktus ir kitus dokumentus viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės klausimais, teisiškai reglamentuoti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę, tobulinti šį reglamentavimą, prireikus parengti reikiamų teisės aktų projektus	Finansų ministerija, Ūkio ministerija	2009–2013 metai					
4.5.	Parengti Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso (Žin., 1985, Nr. 1-1) pakeitimo projektą – numatyti diferencijuotą administracinę atsakomybę už viešųjų pirkimų reikalavimų pažeidimus	Teisingumo ministerija, Ūkio ministerija, Viešųjų pirkimų tarnyba	2010 metų IV ketvirtis					
4.6.	Vykdyti teisės aktų, reglamentuojančių viešuosius pirkimus, monitoringą (stebėseną), rengti konsultacijas su ūkio subjektais ir verslo asociacijomis, nuolat svarstyti jų pasiūlymus dėl reglamentavimo tobulinimo, prireikus parengti teisės aktų pakeitimo projektus	Ūkio ministerija ir kitos valstybės institucijos pagal kompetenciją	2009–2013 metai					

Eilės Nr.	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo laikotarpis	Preliminarus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų poreikis, tūkst. litų				
				2009 metais	2010 metais	2011 metais	2012 metais	2013 metais
4.7.	Nuolat siekti nacionalinių viešųjų pirkimų reglamentavimą derinti su ES priimamais teisės aktais ir kitais dokumentais, Europos Bendrijų Teisingumo Teismo sprendimais, kurie gali turėti įtakos Lietuvos nacionalinei teisei	Ūkio ministerija	2009–2013 metai					
5.	UŽDAVINYS – MAŽINTI ADMINISTRACINĘ NAŠTĄ VIEŠUOSIUOSE PIRKIMUOSE							
5.1.	Atsižvelgiant į Europos Bendrijų Komisijos (toliau – EK) vykdomą politiką ir atliktus tyrimus, išnagrinėti galimybę atsisakyti administracinę naštą sudarančių nacionalinių reikalavimų viešiesiems pirkimams, o prireikus parengti Viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimo įstatymo projektą (-us)	Ūkio ministerija	2009–2013 metai					
5.2.	Parengti ir priimti Tiekėjų įrašymo į oficialius patvirtintų tiekėjų sąrašus taisyklių, patvirtintų Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2006 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. 1S-80 (Žin., 2006, Nr. 140-5383), pakeitimo projektą – nustatyti, kad Viešųjų pirkimų tarnyba ūkio subjektui įregistruoti į oficialius patvirtintų tiekėjų sąrašus reikalingą informaciją, esančią kitų Lietuvos Respublikos valstybės institucijų, įstaigų ar valstybės įmonių duomenų bazėse, gautų Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos priemonėmis, prireikus parengti Viešųjų pirkimų įstatymo, kitų susijusių teisės aktų pakeitimų projektus ar parengti naujų teisės aktų projektus	Viešųjų pirkimų tarnyba, valstybės įmonė Registrų centras, Informatikos ir ryšių departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija	2010 metų I ketvirtis					
5.3.	Kasmet informaciniais pranešimais ir kitomis priemonėmis siekti, kad kuo daugiau suinteresuotų ūkio subjektų:		2009–2013 metai					

Eilės Nr.	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vykdomo laikotarpis	Preliminarus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų poreikis, tūkst. litų				
				2009 metais	2010 metais	2011 metais	2012 metais	2013 metais
	5.3.1. būtų įregistruota Viešųjų pirkimų tarnybos sudaromuose oficialiuose patvirtintuose tiekėjų sąrašuose; 5.3.2. dalyvaujančių viešuosiuose pirkimuose, pasinaudotų valstybės įmonės Registrų centro išduodama bendra pažyma	Viešųjų pirkimų tarnyba valstybės įmonė Registrų centras, Viešųjų pirkimų tarnyba						
6.	UŽDAVINYS – KELTI VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ DALYVIŲ KVALIFIKACIJĄ							
6.1.	Pateikti atskiroje Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos skiltyje Viešųjų pirkimų tarnybos atsakymus į šios sistemos vartotojų paklausimus	Viešųjų pirkimų tarnyba	2009–2013 metai					
6.2.	Parengti Viešųjų pirkimų įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų su gerosios patirties pavyzdžiais komentarą, kuris viešųjų pirkimų dalyviams turėtų būti laisvai prieinamas elektroniniu būdu	Ūkio ministerija, Viešųjų pirkimų tarnyba	2012 metų I ketvirtis				100	
6.3.	Parengti viešųjų pirkimų dalyvių etikos reikalavimų mokomąją priemonę, kuri būtų laisvai prieinama perkančiųjų organizacijų valstybės tarnautojams ir darbuotojams (toliau – darbuotojai), dalyvaujantiems vykdant viešųjų pirkimų procedūras, ir fiksuotų perkančiąsias organizacijas, kurių darbuotojai susipažino su šia mokomąja priemone	Viešųjų pirkimų tarnyba	2010 metų III ketvirtis					
6.4.	Parengti, patvirtinti ir periodiškai tobulinti (atnaujinti) Lietuvos viešųjų pirkimų lektorių mokymo programą ir pagal ją rengti mokymą	Viešųjų pirkimų tarnyba	2009–2013 metai			10	10	10
6.5.	Parengti, patvirtinti ir periodiškai tobulinti (atnaujinti) Lietuvos perkančiųjų organizacijų darbuotojų, atsakingų už viešuosius pirkimus, mokymo programą ir pagal ją rengti mokymą	Viešųjų pirkimų tarnyba	2009–2013 metai					

Eilės Nr.	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vykdomo laikotarpis	Preliminarus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų poreikis, tūkst. litų				
				2009 metais	2010 metais	2011 metais	2012 metais	2013 metais
6.6.	Kasmet apklausti perkančiąsias organizacijas, kokio mokymo tikslinėmis viešųjų pirkimų vykdymo temomis joms reikia	Viešųjų pirkimų tarnyba	2009–2013 metai					
6.7.	Bendradarbiaujant su valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigomis, siekti, kad viešųjų pirkimų klausimai būtų įtraukti į valstybės tarnautojų mokymo programas	Ūkio ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Valstybės tarnybos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos	2009–2013 metai					
6.8.	Kelti teisėjų, nagrinėjančių viešųjų pirkimų bylas, kvalifikaciją – kasmet jiems rengti mokymą įvairiais tiksliniais viešųjų pirkimų klausimais	Teisingumo ministerija, Teisingumo ministerijos Mokymo centras, Europos teisės departamentas prie Teisingumo ministerijos, Viešųjų pirkimų tarnyba, Ūkio ministerija	2009–2013 metai			15 20	15	15
6.9.	Parengti viešųjų pirkimų dalyvių žinių įvertinimo testus ir pagal juos tikrinti viešųjų pirkimų dalyvių žinias	Viešųjų pirkimų tarnyba	2009–2013 metai					
6.10.	Bendradarbiaujant su Lietuvos aukštosiomis mokyklomis, siekti, kad viešųjų pirkimų dalykas būtų įtrauktas į susijusias su viešaisiais pirkimais Lietuvos aukštųjų mokyklų studijų programas	Ūkio ministerija, Viešųjų pirkimų tarnyba, Lietuvos aukštosios mokyklos	2009–2013 metai					
6.11.	Skelbti Ūkio ministerijos interneto svetainės viešųjų pirkimų politikos skiltyje informaciją apie nacionalinius ir ES viešųjų pirkimų teisės aktus ir kitus dokumentus, Europos Bendrijų Teisingumo Teismo priimtus sprendimus viešųjų pirkimų klausimais, kitą su viešaisiais pirkimais susijusią informaciją	Ūkio ministerija	2009–2013 metai					

Eilės Nr.	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo laikotarpis	Preliminarus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų poreikis, tūkst. litų				
				2009 metais	2010 metais	2011 metais	2012 metais	2013 metais
6.12.	Skelbti Nacionalinės teismų administracijos interneto svetainėje, naudojant teismų informacinę sistemą, Lietuvos Respublikos teismų išnagrinėtose bylose, susijusiose su viešaisiais pirkimais, priimtus sprendimus	Nacionalinė teismų administracija	2012 metų II ketvirtis				250	
6.13.	Parengti rekomendacijas, kaip taikyti Viešųjų pirkimų įstatymą perkant kultūros ir meno prekes ir paslaugas	Viešųjų pirkimų tarnyba, Kultūros ministerija	2010 metų III ketvirtis					
7.	UŽDAVINYS – SKATINTI SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO SUBJEKTŲ DALYVAVIMĄ VIEŠUOSIUOSE PIRKIMUOSE							
7.1.	Organizuoti smulkiojo verslo subjektams tikslinį mokymą ir informacinius renginius viešųjų pirkimų klausimais	Ūkio ministerija, savivaldybės, Viešųjų pirkimų tarnyba	2009–2013 metai			50	100	100
7.2.	Parengti rekomendacijas, kaip skatinti smulkiojo ir vidutinio verslo subjektus dalyvauti viešuosiuose pirkimuose	Viešųjų pirkimų tarnyba, Ūkio ministerija	2010 metų III ketvirtis					
8.	UŽDAVINYS – SPARTINTI DARNIŲJŲ VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ PLĖTRĄ							
8.1.	Vykdyti Nacionalinę žaliųjų pirkimų įgyvendinimo programą, patvirtintą Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 8 d. nutarimu Nr. 804 (Žin., 2007, Nr. 90-3573) (toliau – Žaliųjų pirkimų programa)	Žaliųjų pirkimų programos priede numatyti atsakingi vykdytojai	Žaliųjų pirkimų programos priede numatytais terminais		Žaliųjų pirkimų programos priede numatytos lėšos			

Eilės Nr.	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo laikotarpis	Preliminarus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų poreikis, tūkst. litų				
				2009 metais	2010 metais	2011 metais	2012 metais	2013 metais
8.2.	Koordinuojant Žaliųjų pirkimų programos įgyvendinimą ir atsižvelgiant į priimtus naujus ES teisės aktus ir kitus dokumentus (ir 2008 m. liepos 16 d. EK priimtą komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Viešieji pirkimai geresnei aplinkai užtikrinti“ (KOM (2008) 400 galutinis), prireikus parengti Žaliųjų pirkimų programos ir kitų teisės aktų pakeitimo projektus	Aplinkos ministerija	2009–2013 metai					
8.3.	Vadovaujantis Vyriausybės 2008 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1023 „Dėl prekių, kurioms viešųjų pirkimų metu taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, ir šių prekių energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 121-4600), parengti ir priimti aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 22 d. įsakymo Nr. D1-697 „Dėl Produktų, kurių viešiesiems pirkimams nuo 2008 metų taikytini aplinkos apsaugos kriterijai (1-oji produktų grupė), sąrašo ir 1-osios produktų grupės aplinkos apsaugos kriterijų tvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 138-5692) pakeitimo projektą	Aplinkos ministerija	2009 metų IV ketvirtis					
8.4.	Apsvarstyti, ar tikslinga Viešųjų pirkimų įstatyme nustatyti pareigą visoms perkančiosioms organizacijoms taikyti aplinkosaugos kriterijus prekėms, paslaugoms ir darbams, kurie įtraukiami į aplinkos ministro įsakymu tvirtinamą produktų, kurių viešiesiems pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašą; prireikus parengti Viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimo įstatymo ir kitų teisės aktų projektus	Aplinkos ministerija, Ūkio ministerija	2010 metų I ketvirtis					

Eilės Nr.	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vykdomo laikotarpis	Preliminarus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų poreikis, tūkst. litų				
				2009 metais	2010 metais	2011 metais	2012 metais	2013 metais
8.5.	Atlikti energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų nustatymo ir taikymo viešiesiems pirkimams patirties kitose ES valstybės narėse analizę, apsvarstyti, ar tikslinga Viešųjų pirkimų įstatyme nustatyti pareigą visoms perkančiosioms organizacijoms taikyti energijos vartojimo efektyvumo reikalavimus, prireikus parengti Viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimo įstatymo ir kitų teisės aktų projektus	Energetikos ministerija, Aplinkos ministerija, Ūkio ministerija	2010 metų II ketvirtis					
8.6.	Rinkti, kaupti, analizuoti ir įvairiais būdais skleisti informaciją apie socialinės apsaugos reikalavimų taikymą viešiesiems pirkimams, jų taikymo patirtį Lietuvoje ir kitose ES valstybėse	Ūkio ministerija, Viešųjų pirkimų tarnyba	2009–2013 metai					
8.7.	Parengti rekomendacijas, kaip viešiesiems pirkimams taikyti socialinės apsaugos reikalavimus	Viešųjų pirkimų tarnyba, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Ūkio ministerija	2010 metų II ketvirtis					
9.	UŽDAVINYS – SKATINTI INOVACIJAS VYKDANT VIEŠUOSIUS PIRKIMUS							
9.1.	Rinkti, kaupti, analizuoti ir įvairiomis priemonėmis skleisti informaciją apie inovatyvius viešuosius pirkimus, jų vykdymo patirtį Lietuvoje ir kitose valstybėse	Ūkio ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, Viešųjų pirkimų tarnyba	2009–2013 metai					
9.2.	Atlikti inovatyvių (išskyrus ikiprekybinius) viešųjų pirkimų rinkos tyrimus	Ūkio ministerija	2011 metų IV ketvirtis			100		
9.3.	Atlikti ikiprekybinių viešųjų pirkimų rinkos tyrimus	Švietimo ir mokslo ministerija	2011 metų IV ketvirtis			100		
9.4.	Atsižvelgiant į 2011 metais atliktų inovatyvių (išskyrus ikiprekybinius) viešųjų pirkimų rinkos tyrimų rezultatus, parengti rekomendacijas, kaip vykdyti inovatyvius (išskyrus ikiprekybinius) viešuosius pirkimus	Viešųjų pirkimų tarnyba, Ūkio ministerija	2012 metų II ketvirtis					

Eilės Nr.	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo laikotarpis	Preliminarus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų poreikis, tūkst. litų				
				2009 metais	2010 metais	2011 metais	2012 metais	2013 metais
9.5.	Atsižvelgiant į 2011 metais atliktų ikiprekybinių viešųjų pirkimų rinkos tyrimų rezultatus, parengti rekomendacijas, kaip vykdyti ikiprekybinius viešuosius pirkimus	Viešųjų pirkimų tarnyba, Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija	2012 metų II ketvirtis					
10.	UŽDAVINYS – MAŽINTI KORUPCIJĄ VYKDANT VIEŠUOSIUS PIRKIMUS							
10.1.	Bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, atlikti Lietuvos viešųjų pirkimų procedūrų vertinimo tyrimus	Viešųjų pirkimų tarnyba	2011 metų IV ketvirtis ir 2013 metų IV ketvirtis			100		100
10.2.	Bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, organizuoti mokymą viešųjų pirkimų antikorupcijos klausimais	Viešųjų pirkimų tarnyba	2009–2013 metai			10	10	10
10.3.	Parengti ir priimti Viešojo pirkimo komisijos sudarymo ir veiklos organizavimo rekomendacijų, patvirtintų Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2006 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. 1S-73 (Žin., 2006, Nr. 133-5058), pakeitimo projektą – numatyti korupcijos prevencijos priemonės, taikomas vykdant viešuosius pirkimus	Viešųjų pirkimų tarnyba	2011 metų I ketvirtis					
10.4.	Bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, nuolat informuoti visuomenę – Viešųjų pirkimų tarnybos interneto svetainėje skelbti informaciją apie nustatytus atliekant viešuosius pirkimus korupcinio pobūdžio pažeidimus	Viešųjų pirkimų tarnyba	2009–2013 metai					

Eilės Nr.	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vykdyimo laikotarpis	Preliminarus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų poreikis, tūkst. litų				
				2009 metais	2010 metais	2011 metais	2012 metais	2013 metais
11.	UŽDAVINYS – NUOLAT ATLIKTI LIETUVOS VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ SISTEMOS MONITORINGĄ (STEBĖSENĄ) IR ANALIZĘ							
11.1.	Vykdyti elektroninių viešųjų pirkimų stebėseną (monitoringą) ir kasmet kiekvieną ketvirtį pateikti Vyriausybei ir Ūkio ministerijai informaciją apie įvykdytus elektroninius viešuosius pirkimus	Viešųjų pirkimų tarnyba	2009–2013 metai					
11.2.	Kasmet vykdyti centralizuotų viešųjų pirkimų monitoringą (stebėseną)	Viešųjų pirkimų tarnyba	2009–2013 metai					
11.3.	Kasmet atlikti smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų dalyvavimo Lietuvos viešuosiuose pirkimuose tyrimą	Viešųjų pirkimų tarnyba, Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	2010–2013 metai					
11.4.	Kasmet prireikus atlikti kitus įvairius tyrimus, susijusius su Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimu ir plėtra (tiekėjų dalyvavimo viešuosiuose pirkimuose, rinkoje tiekėjų siūlomų prekių, paslaugų ir darbų, jų savybių ir kainų, perkančiųjų organizacijų atliktų viešųjų pirkimų), analizuoti ir apibendrinti jų rezultatus	Viešųjų pirkimų tarnyba, Ūkio ministerija	2009–2013 metai					
11.5.	Kaupti Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje statistinius duomenis apie elektroninius viešuosius pirkimus, smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų dalyvavimą juose, socialinės apsaugos reikalavimų taikymą viešiesiems pirkimams ir inovatyvius viešuosius pirkimus	Viešųjų pirkimų tarnyba	2009–2013 metai					

Eilės Nr.	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vykdyimo laikotarpis	Preliminarus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų poreikis, tūkst. litų				
				2009 metais	2010 metais	2011 metais	2012 metais	2013 metais
11.6.	Periodiškai Viešųjų pirkimų tarnybos interneto svetainėje ir Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje skelbti ir atnaujinti šioje sistemoje kaupiamus viešųjų pirkimų statistinius duomenis ir kitą Viešųjų pirkimų tarnybos teisės aktų nustatyta tvarka kaupiamą (renkamą) informaciją (ir apie atliktus tyrimus, apibendrintus jų analizės rezultatus, perkančiųjų organizacijų patikrinimus, nustatytus pažeidimus ir skirtas nuobaudas)	Viešųjų pirkimų tarnyba	2009–2013 metai					
12.	UŽDAVINYS – STIPRINTI PREVENCINĘ (<i>EX ANTE</i>) VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ KONTROLĘ							
12.1.	Optimizuoti Viešųjų pirkimų tarnybos veiklą – didinti prevencinę (<i>ex-ante</i>) viešųjų pirkimų kontrolę	Viešųjų pirkimų tarnyba	2009 metų IV ketvirtis					
12.2.	Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos pagrindu sukurti rizikos valdymo ir kontrolės sistemą, gebančią nustatyti pažeidimų riziką keliančius faktorius	Viešųjų pirkimų tarnyba	2012 metų II ketvirtis				500	
		Iš viso	2009–2013 metai			405	985	235